

PERE SALA I SOLÉ, EN PERET BLANCH

Amadeu Rosell

En *Peret Blanch* va néixer a Beget (el Ripollès) el dia 7 de març de l'any 1917 i va morir a Camprodon (el Ripollès) el 6 de juny de l'any 1993, quan tenia 76 anys. Es va casar amb Maria Iglésies i va tenir dos fills, en Joan i la Miquela. A en *Peret* li hagués agradat molt que el seu fill continués fent de músic, però no li agradava. La seva vida va transcórrer sempre a Beget, menys els tres darrers anys en què, un cop la seva muller va emmalaltir, va viure a Camprodon a casa de la seva filla Miquela.

En *Peret*, a més de músic, tenia altres oficis. De fet, ell era traginer, menava quatre matxos enters. La seva vida era força feixuga, ja que la feina era dura. Normalment s'aixecava molt d'hora, cap a les quatre del matí, preparava els seus matxos i anava al bosc a carregar. En aquell temps, a Beget es treballava molt la fusta perquè era país de moltes «aulines» (alzines), de les quals se'n feia carbonet; de fet, Beget era país de carboners, travesses per a les vies de tren... Tornava a Beget després d'haver caminat amb els matxos, de vegades, 3 o 4 hores. Esmorzava i marxava cap a Camprodon a portar la mercaderia (trigava unes 4 hores). Un cop arribat a Camprodon, descarregava i a dinar. Llavors tornava a carregar d'allò que es podia necessitar a Beget: ciment, menjar..., i tornava cap a Beget amb els seus quatre matxos, on arribava ja de fosc. Arreglar els matxos, alguna feina de la casa i a dormir. Aquesta podia ser una jornada normal, a més de tenir cura dels camps, les hortes i el bestiar.

Els caps de setmana en *Peret* tenia una altra feina: feia de barber. Casa seva es convertia en una petita

AMADEU ROSSELL

*Amb el seu violí,
quadratura perfecta.*

barberia on afaitava i tallava cabells. Aquesta feina no li agradava gaire, però era qüestió d'anar tirant... Hem de tenir en compte que Beget llavors era molt gran: en aquell temps tenia cap a 300 habitants, i fins i tot després de la guerra havia tingut fins a 30 guàrdia civils, degut que era un lloc fronterer.

Per acabar, feia de músic. Això era el que més li agradava. Tocava el violí, primer amb el seu pare i després sol o bé amb altres músics, recorrent a peu tots els indrets per on el demanaven.

D'en *Peret Blanch* músic cal dir que venia d'una família de tradició musical. El seu pare, Agustí, tocava el violí i una mica el clari-

net; el seu avi (que no va conèixer) també tocava el violí, igual que la seva tia Maria. De fet, qui millor el va tocar va ser en *Peret*.

A en *Peret* li va ensenyar a tocar el seu pare. Als vuit anys i mig, el dia de Santa Llúcia, li va comprar el seu primer violí i el dia de Sant Joan, al pla de Sant Joan, a la muntanya del Bestrecà, va tocar els seus primers balls tot acompanyant el seu pare.

Van recórrer tota la part del Ripollès i la Garrotxa. Des de Surroca d'Ogassa fins a Maçanet de Cabrenys no hi havia poble petit ni gros on no haguessin tocat: Monars, Talaixà, la Vall del Bac, Lliurona, Bassegoda, Sadernes,

Rocabruna, etc. Havien anat a tocar a Maçanet de Cabrenys. Sortien a les vuit el matí i arribaven a la tarda: total, unes vuit hores de camí. Es posaven a tocar fins a la matinalda i després cap a Beget, vuit hores mes de camí.

En alguns pobles tenien una mena de contracte fix, com a Rocabruna i a Beget, on havien de tocar cada diumenge. Llavors, ells mateixos s'ho alternaven: un a Beget i l'altre a Rocabruna, i a l'inrevés. Si un dia els sortia una altra lloga, havien de buscar un substitut, que podia ser en Salvi d'Oix (acordiò) o bé en Moixina (violí). En aquells temps d'abans de la guerra cobraven de 7 a 10 pessetes per lloga; més tard, van arribar a cobrar-ne 20.

Quan va esclatar la guerra, en *Peret* va anar al front i allà, degut al seu ofici de traginer, el van fer cuidar dels matxos. Un dia, un capità va demanar si entre els soldats hi havia un músic, per allò d'amenitzar les vetllades dels oficials mentre s'emborraxaven. En *Peret* no va dir res, ja que ell era molt modest i no es considerava prou bon

músic, però un seu company va dir al capità que en *Peret* tocava el violí. El van cridar i el van fer tocar. Com que tocava molt bé, els va agradar molt. El capità li va buscar un violí, que el va treure de Radio Club Tenerife, i li va donar. Era un Stainer, que va ser el violí que sempre va tocar, ja que a aquell capità el van matar i en *Peret* no li va poder tornar. Així, ja tenim en *Peret* tocant cada vesprada per als oficials i també pels pobles per on passaven o s'estaven.

Un temps després d'acabada la guerra, el seu pare va deixar d'anar a tocar i li va donar el seu violí. Tenia un violí fet per en Nicolas Lupot, un luthier de París, allà pels anys del 18... Ja tenim en *Peret* amb els seus dos violins que va conservar sempre més: l'Stainer i aquest francès del seu pare.

Després d'anar amb el seu pare es va ajuntar amb altres músics. En primer lloc, amb en Salvi d'Oix (fill), que tocava l'acordiò cromàtic i sempre amb un cigarret a la boca; després, amb en Fonso de Lliurona, o amb l'Enric Pagès (*l'Enric de la Badosa*); més tard amb mi

mateix, per allà l'any 1979. Vam formar el grup anomenat Tururut Bonaigua i fèiem un ball amb totes aquelles músiques i balls d'abans, que se'n diu el ball de pagès. És a partir d'aquest moment que en *Peret* coneix altres músics interessats en el seu repertori: en Jordi Roura, del Tercet Treset; en Jaume Arnella...

Aquells darrers anys en *Peret* volta molt. Ficat a la furgoneta amb els altres músics, va amunt i avall, explicant sempre anècdotes d'abans, i fa que, arreu on es vagi, resti un record immillorable d'ell, com a músic i com a persona. Junts anem a la Trobada d'Acordionistes del Pirineu, a Arsèguel; toquem amb altres acordionistes a Expocultura, organitzat al Palau d'Esports de Barcelona; col·labora en la Trobada de Músics Sense Solfà que es fa a Camprodon; el criden de molts llocs de Catalunya perquè vagi a tocar i esdevé gairebé un símbol d'aquells músics d'abans.

Al cap de vuit anys d'anar a tocar regularment amb el Tururut, i degut a l'empitjorament de la salut

39

TOCADORS

«Liant el cigarro» pel carrer València, de Camprodon, en un dia de pocs violins.

de la seva muller, Maria, deixa aquesta formació i se li fa un homenatge a Beget, el 23 d'abril de 1987. No obstant això, no deixa pas de tocar i el 7 febrer de 1992 el Tradicionàrius de la vila de Gràcia, de Barcelona, li fa un homenatge on ell fa un bonic concert.

És ara quan molta gent, i també molts músics dedicats a la música popular i tradicional, descobreix aquest gran violinista. Grups com Clau de Lluna, Til·ler, Crescendo, Solistes de la Costa, incorporen peces seves en el seu repertori.

El fet d'anar amb en *Peret* amunt i avall, i d'haver passat moltíssimes hores a casa seva a Beget al voltant del foc, m'ha deixat un grat record de la seva bonhomia, de les seves músiques i de tantes coses explicades de la vida d'abans. Era un home a qui li agradava molt explicar anècdotes, i sempre que podia ho feia. N'explicava moltes. Una que m'agradava molt era relacionada amb el seu pare. Abans he dit que tocava el clarinet, encara que, segons en *Peret*, no gaire bé.

Perquè sonés una mica bé, el seu pare demanava una copa d'aigua i una d'aiguarent. La d'aigua la tirava dins el clarinet i la d'aiguarent se la prenia ell; deia que era com millor sonava.

Una altra ens va passar un dia que vam anar a tocar a Cornet, prop de Balsareny (el Bages). Per dinar ens van convidar a menjar costelles de xai. Vam fer foc a terra per poder-les coure i en *Peret* es va posar a remenar les brases amb les mans (com sempre feia a casa seva). Imagineu-vos la cara de la gent en veure com remenava el foc. Acostumat a treballar el camp i carregar els matxos, tenia unes mans molt endurides i, a la fi, fins i tot un xic deformades. Aquest fet contrastava amb la delicadesa amb què tocava el violí.

Un dels seus violins està esquerdat per la part superior. Li va passar un dia baixant de Camprodon. Ja era fosc i, tot passant per sota el castell de Rocabruna, va ensopegar i va caure: va caure sobre el violí i el va aixafar una miqueta.

Per acabar aquestes breus notes sobre en *Peret*, voldria parlar del seu repertori, que és molt extens, amb una part inèdita i una altra coneguda i interpretada per moltes formacions de música tradicional. Destaquen les sardanes curtes, els pericons (era el que més li agradava), valsos, masurques, pasdobles, etc. Si algú vol conèixer més dades sobre el seu repertori, pot adreçar-se a un llibre escrit per Jordi Roure i Francesc Tomàs, *Repertori de violí*, on fan un estudi molt interessant sobre en *Peret*.

També tenia un extens repertori de balls no tradicionals, donat que quan anava a fer ball li demanaven aquells que eren de moda. Ell els aprenia escoltant la ràdio. Els sentia dues o tres vegades i ja els tenia. Essent un home sense estudis musicals, hem de destacar la seva gran oïda i musicalitat.

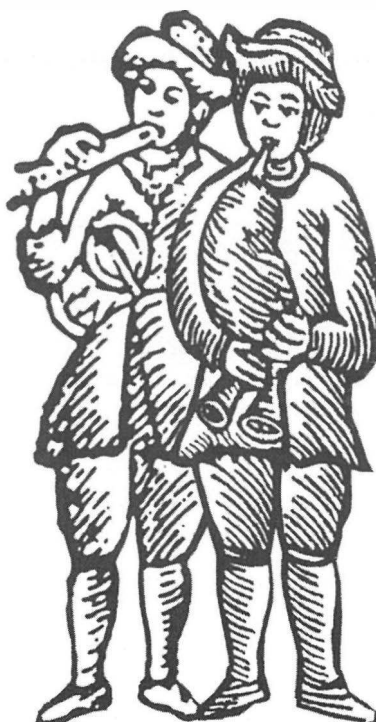
Per a aquells que vam tenir la sort de viure al seu costat, en *Peret* era una persona i un músic excepcional. El trobem a faltar.

Cercavins

EL FOLK DE LES TERRES DE PONENT

Tel. contacte:
Josep Muñoz 973 321 328

BOFALODRE

Mitja cobla

Per als contractes:

IRIS - Tel. 977 604 003

FRANCESC - Tel. 977 601 957

C. Santiago Rusiñol, 1
43800 VALLS (L'ALT CAMP)